

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

JUNIE 2019

**GESKIEDENIS V1
NASIENRIGLYN**

PUNTE: 100

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 23 bladsye.

1. BRONGEBASEERDE VRAE

1.1 Die volgende kognitiewe vlakke is gebruik om brongebaseerde vrae te ontwikkel:

KOGNITIEWE VLAKKE	HISTORIESE VAARDIGHEDE	GEWIGS-TOEKENNING VAN VRAE
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Onttrek inligting uit bronne. • Selektoring en organisasie van relevante inligting uit bronne. • Definieer historiese begrippe/terme. 	30% (15)
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretasie van bewyse uit bronne. • Verduidelik inligting verkry uit bronne. • Analiseer bewyse uit bronne. 	40% (20)
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Interpreteer en evalueer bewyse uit bronne. • Skakel met bronne om bruikbaarheid, betroubaarheid, eensydigheid en beperkings vas te stel. • Vergelyk en kontrasteer interpretasies en perspektiewe in die bronne en kom tot onafhanklike gevolgtrekkings. 	30% (15)

1.2 Die inligting hieronder dui aan hoe brongebaseerde vrae geassesseer word:

- By die nasien van brongebaseerde vrae moet krediet gegee word vir enige ander geldige en toepaslike standpunte, argument, bewyse of voorbeelde.
- Met die toekenning van punte moet aandag gegee word aan hoe daar aan die vereistes van die vraag voldoen is.
- In die nasienriglyn word die vereistes van die vraag (vaardighede waaraan aandag gegee moet word) sowel as die vlak van die vraag in kursiefgedrukte skrif aangedui.
- By die assessering van die oop brongebaseerde vrae moet kandidate krediet kry vir enige relevante antwoord.
- Daar word van leerlinge verwag om 'n standpunt in te neem in die beantwoording van 'tot watter mate' vrae om enige punte te verdien.

1.3 **Assesseringsprosedures vir brongebaseerde vrae**

- Gebruik 'n regmerk (✓) vir elke korrekte antwoord
- Gee aandag aan die puntetoekenning bv. (2 x 2) wat neerkom op twee redes en word twee punte elk toegeken (✓✓✓✓); (1 x 2) wat neerkom op een rede en twee punte toegeken word (✓✓)
- Indien 'n vraag 4 punte tel word 4 regmerke (✓✓✓✓) aangedui

Paragraafvraag

Paragrafe behoort globaal (holisties) geassesseer te word. Beide die inhoud en die struktuur van die paragraaf moet in berekening gebring word wanneer punte toegeken word. Die volgende stappe moet gebruik word wanneer 'n antwoord op 'n paragraafvraag geassesseer word:

- Lees die paragraaf en plaas 'n kolpunt (.) by elke punt binne-in die teks waar die kandidaat relevante bewyse gebruik het om die vraag te beantwoord.
- Lees die paragraaf weer om die mate te evalueer waarin die kandidaat in staat was om relevante bewyse te gebruik om die paragraaf te beantwoord.
- Maak regmerkies (✓) wat aan die kandidaat toegeken is vir die paragraaf aan die einde van die paragraaf; sowel as die vlak (1,2, of 3) soos aangedui in die holistiese rubriek en gee 'n kort kommentaar bv.

_____ * _____ * _____
 _____ * _____ * _____

✓✓✓✓

Vlak 2

Gebruik meestal relevante bewyse om die paragraaf te skryf

- Tel al die regmerke vir die brongebaseerde vrae op en skryf dan die punt aan die regterkantse onderste kantlyn, bv.

32
50

- Maak seker dat die totale punte akkuraat na die buiteblad van die antwoordeboek oorgedra word.

2. OPSTELVRAE**2.1 Die opstelvrae vereis dat kandidate:**

- In staat sal wees om hul argument op 'n logiese en samehangende wyse te stel. Hulle moet die relevante inligting kan selekteer, organiseer en bymekaarvoeg sodat dit vir hulle moontlik sal wees om 'n redelike reeks feite of 'n effektiewe argument te kan weergee om sodoende die gestelde vraag te beantwoord. Dit is noodsaaklik dat 'n opstel 'n inleiding, 'n samehangende en gebalanseerde liggaam van bewyse en 'n slot het.

2.2 Nasien van opstelvrae

- Nasieners moet daarop let dat die inhoud van die antwoord gelei sal word deur die handboeke wat by 'n spesifieke sentrum gebruik is.
- Kandidate mag enige ander toepaslike inleiding en/of samevatting hê as dit wat ingesluit is by 'n riglyn vir nasien van 'n spesifieke opstel.
- By die assessering van die oop brongebaseerde vrae moet kandidate krediet kry vir enige ander relevante antwoord.

2.3 Globale assessering van die opstel

Die opstel skryfwerk sal holisties (globaal) geassesseer word. Hierdie benadering vereis dat die onderwyser die totale produk as 'n geheel sal bepunt sonder om die samestellende dele individueel te bepunt. Hierdie benadering moedig die leerder aan om 'n individuele mening aan te bied deur gebruik te maak van geselekteerde feitelike bewyse om 'n argument te ondersteun. Daar sal nie van die leerder verwag word om slegs 'feite' neer te skryf om 'n beter punt te behaal nie. Hierdie benadering sal leerders ook ontmoedig om 'model-antwoorde' voor te berei en te reproduseer sonder om die spesifieke vereistes van die vraag in ag te neem. Holistiese nasien van opstelle gee krediet aan leerders se mening, ondersteun deur bewyse. Anders as by inhoudsgebaseerde nasien, word leerders met holistiese assessering nie vir ontoereikende taalgebruik gepeenaliseer nie, aangesien die klem op die volgende val:

- Die konstruksie/daarstelling van 'n argument.
- Die toepaslike seleksie van feitelike bewyse om sodanige argument te ondersteun.
- Die leerder se interpretasie van die vraag.

2.4 Assesseringsprosedures vir die opstel

2.4.1 Hou die sinopsis in gedagte wanneer die skryfwerk nagesien word.

2.4.2 Tydens die deurlees van die skryfwerk moet regmerkies toegeken word vir 'n relevante inleiding (aangedui met 'n kolpunt ('bullet') in die nasienriglyn), vir elke hoofmoment/aspek wat volledig gekontekstualiseer is en 'n relevante slotopmerking (aangedui met 'n kolpunt in die nasienriglyn) bv. 'n antwoord waar daar 5 hoofpunte is, sal daar dus 7 regmerkies wees.

2.4.3 Hou die **PEEL-struktuur** in in die assessering van 'n opstel.

P	Punt: Die kandidaat lei die opstel in met 'n argument/n duidelike hoofpunt. Elke paragraaf moet 'n punt bevat wat die hoofpunt (argument) wat in die inleiding gemaak is, ondersteun.
E	Verduideliking: Die kandidaat moet in groter detail bespreek waaroor die hoofpunt (argument) gaan en hoe dit verband hou met die vraag wat gevra is.
E	Voorbeeld: Die kandidate moet die vraag beantwoord deur inhoud te selekteer wat relevant is tot die argument. Relevant voorbeelde moet gegee word om die argument vol te hou.
L	Skakel: Kandidate moet seker maak dat die argument deurgaans in die opstel onderhou word en samehangend geskryf is.

2.4.4 Die volgende simbole MOET in die assessering van opstel gebruik word:

- Inleiding, hoofaspekte en slotopmerking nie behoorlik gekontekstualiseer nie ^
- Verkeerde stelling _____
- Irrelevante stelling |
|
|
- Herhaling R
- Analise A√
- Interpretasie I√
- Argument LOA↑

2.5 Die matriks

2.5.1 Gebruik van die matriks vir die assessering van opstelle.

By die nasien van opstelle, moet die kriteria gebruik word wat in die matriks voorsien word. Tydens die assessering van 'n opstel moet beide die inhoud en die aanbieding in ag geneem word. 'n Punt word toegeken by die snypunt van die inhoud en aanbieding, gebaseer op die sewe vaardigheidsvlakke.

- (a) Met die eerste deurlees van die opstel word daar bepaal tot watter mate die hoofmomente gedek is om en die **inhoudsvlak** (op die matriks) vas te stel.

I	VLAK 4	

- (b) Die tweede deurlees van die opstel sal die vlak (op die matriks) van die **aanbieding** bepaal.

I	VLAK 4	
A	VLAK 3	

- (c) Ken 'n algehele punt toe met behulp van die matriks.

I	VLAK 4	}26–27
A	VLAK 3	

NASIENMATRIKS VIR OPSTEL: TOTAAL: 50

	VLAK 7	VLAK 6	VLAK 5	VLAK 4	VLAK 3	VLAK 2	VLAK 1
AANBIEDING 	Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. Goeie sintese van inligting. Het 'n goed gebalanseerde, oorspronklike argument ontwikkel met bewyse. Argument deurgaans volgehou en verdedig. Onafhanklike gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	Baie goed beplande en gestruktureerde opstel. 'n Relevante argument is gevolg. Bewyse gebruik om die argument te verdedig. Poog om 'n onafhanklike gevolgtrekking uit die bewyse te maak om die argument te ondersteun.	Goed beplande en gestruktureerde opstel. Poog om 'n duidelike argument te ontwikkel. Gevolgtrekking gemaak uit bewyse om die argument te ondersteun.	Argument beplan en gestruktureer. Bewyse tot 'n sekere mate gebruik om argument te ondersteun. Slotsom bereik op grond van bewyse.	Toon soms bewys van 'n gestruktureerde en beplande argument. Poog om 'n argument vol te hou. Gevolgtrekking nie duidelik ondersteun deur bewyse nie.	Poging aangewend om antwoord te struktureer. Grootliks beskrywend of poog om argument te ontwikkel. Geen poging om 'n gevolgtrekking te maak nie.	Weinig of geen poging om die opstel te struktureer nie.
INHOUD 							
VLAK 7 Vraag is ten volle beantwoord. Inhoudskeuse ten volle relevant tot argument wat gevolg is.	47–50	43–46					
VLAK 6 Vraag is beantwoord. Inhoudseleksie relevant tot argument wat gevolg is	43–46	40–42	38–39				
VLAK 5 Vraag grotendeels beantwoord. Inhoud toereikend en relevant.	38–39	36–37	34–35	30–33	28–29		
VLAK 4 Vraag herkenbaar in antwoord. Sommige weglatings of irrelevante keuse van inhoud.			30–33	28–29	26–27		
VLAK 3 Keuse van inhoud hou verband met vraag, maar beantwoord dit nie. Hou soms nie verband met die vraag nie. Weglatings.				26–27	24–25	20–23	
VLAK 2 Vraag ontoereikend beantwoord. Inhoud skraal.					20–23	18–19	14–17
VLAK 1 Vraag ontoereikend beantwoord of glad nie. Ontoereikend of irrelevante inhoud.						14–17	0–13

***Riglyne vir die toekenning van 'n punt in Vlak 1:**

- Vraag glad nie beantwoord nie/totaal irrelevante inhoud; geen poging om die opstel te struktureer nie = 0
- Vraag sluit basiese en algemene irrelevante inligting in; geen poging om die opstel te struktureer nie = 1–6
- Vraag ontoereikend en vaag beantwoord; effense poging om die opstel te struktureer = 7–13

AFDELING A: BRONGEBASEERDE VRAE**VRAAG 1: HOE HET DIE KUBAANSE MISSIELKRISIS TOT KOUE OORLOGSPANNING TUSSEN DIE VSA EN DIE USSR IN DIE 1960's AANLEIDING GEGEE?**

- 1.1 1.1.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1A – V1]*
 • Kuba (1 x 1) (1)
- 1.1.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1A – V1]*
 • Gewapende bendes wat hierdie land binnegeval het, was opgelei, toegerus en bewapen deur die Verenigde State van Amerika
 • Die vliegtuie wat die Kubaanse stede bombardeer, behoort aan die Verenigde State van Amerika
 • Die bomme wat hulle laat val, word deur die Amerikaanse regering verskaf (Enige 2 x 1) (2)
- 1.1.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 1A – V2]*
 • Kuba was 'n kommunistiese staat
 • Khrushchev wou kommunisme in Latyns-Amerika uitbrei
 • Hy wou die onafhanklikheid van Kuba as 'n kommunistiese staat beskerm
 • Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)
- 1.1.4 *[Eie kennis van onderwerp – V1]*
 • Kubaanse uitgewekenes (1 x 1) (1)
- 1.2 1.2.1 *[Definisie van historiese begrippe uit Bron 1B – V1]*
 (a) Kommunisme
 (b) Diktatorskap (2 x 2) (4)
- 1.2.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1B – V1]*
 • Daar was duidelike en groeiende weerstand teen Castro se diktatorskap
 • Vluchteling ... was in staat om terug te keer om hul landgenote te ondersteun in die volgehoue stryd om vryheid
 • Waar mense hul reg van keuse geweier word, is die gebruik van sulke stryd die enigste manier om hul vryheid te bereik (Enige 2 x 1) (2)
- 1.2.3 *[Interpretasie en analise van bewyse uit Bron 1B – V2]*
 • Kennedy ondersteun kapitalisme en Khrushchev ondersteun kommunisme
 • Bron 1A is vanuit 'n Amerikaanse oogpunt en blameer kommunisme vir die inval, terwyl Bron 1B 'n Russiese siening is en blameer die VSA as die meesterbrein agter die aanval
 • Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

- 1.2.4 *[Vergelyking van bronne om verskille te identifiseer – V3]*
- Bron 1A blameer die VSA vir die aanval terwyl Bron 1B kommunisme blameer
 - Bron 1A verklaar dat die VSA die bendes opgelei, toegerus en bewapen het, terwyl Bron 1B verklaar dat die Kubaanse mense gekant was teen Castro se diktatorskap
 - Bron 1A verklaar dat Amerika van Castro ontslae wou raak omdat hy kommunisties was, terwyl Bron 1B verklaar dat die rede vir die inval was omdat Castro sy burgers die reg van keuse geweier het
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)
- 1.2.5 *[Eie kennis van onderwerp – V1]*
- Nee – hulle is deur Castro verslaan (1 x 1) (1)
- 1.3 1.3.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1C – V1]*
- Turkye
 - Italië
 - Wes-Duitsland (Enige 2 x 1) (2)
- 1.3.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 1C – V1]*
- Die Verenigde State het die Sowjetunie alreeds omring met sy bomwerper(lugmag)basisse en missiele
 - Dat Amerika nie Kuba alleen sou laat tensy ons iets gedoen het nie
 - Ons het 'n verantwoordelikheid (plig) gehad om alles in ons vermoë te doen om Kuba se bestaan as 'n sosialistiese land te beskerm
 - Ons wou hulle 'n bietjie van hul eie medisyne gee. (Enige 1 x 1) (1)
- 1.3.3 *[Interpretasie en analise van bewyse uit Bron 1C – V2]*
- Die VSA sou as 'n onverantwoordelike land beskou word
 - Die VSA sou as die aggressor beskou word
 - Dit kon tot 'n volskaalse kernoorlog tussen die VSA en Rusland gelei het
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)
- 1.4 1.4.1 *[Bepaling van vooroordeel van inligting uit Bron 1D – V3]*
- Khrushchev as 'n onverantwoordelike leier gesien
 - Khrushchev gesien as aggressief – swaard
 - Khrushchev bring die wêreld op die rand van 'n kernoorlog
 - Khrushchev gesien as die oorsaak van die Kubaanse Missielkrisis
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)
- 1.4.2 *[Interpretasie en analise van bewyse vanuit Bron 1D – V2]*
- VSA en Rusland het 'n kompromis bereik
 - Rusland het ingestem om die missiele te onttrek
 - Die VSA het ingestem om nie Kuba binne te val nie
 - VSA het in die geheim ingestem om die missiele uit Europa te verwyder
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

1.4.3 *[Interpretasie en analise van bewyse uit Bron 1D – V2]*

- Khrushchev was as swak deur sy eie mense beskou
- Khrushchev is as president van Rusland afgedank
- Enige ander relevante antwoord

(Enige 2 x 2)

(4)

1.5 *[Interpretasie, evaluering en sintese van bewyse vanuit relevante bronne – V3]*

- Spanning het begin toe Kubaanse ballinge Kuba aangeval het (Bron 1A)
- VSA was die meesterbrein agter die aanval – het die wapens en opleiding verskaf (Bron 1A)
- Rusland het hulself verbind om Kuba teen Amerikaanse aggressie te beskerm (Bron 1A)
- Spanning het toegeneem toe die VSA hul betrokkenheid ontken en kommunisme vir die inval beskuldig het (Bron 1B)
- Castro het die ballinge verslaan en Rusland vir hulp genader
- Rusland het Kuba voorsien van kernwapens om haar te beskerm teen verdere Amerikaanse aggressie (Bron 1C)
- VSA het alreeds die USSR omring met hul kernmissiele (Bron 1C)
- USSR vasbeslote om kommunisme in Latyns-Amerika te beskerm (Bron 1C)
- VSA was woedend toe hulle die missiele ontdek het – Excom-opsies
- VSA het 'n blokkade opgestel om te verhoed dat verdere missiele na Kuba verskeep word
- VSA-propaganda het Khrushchev die sondebok vir die krisis gemaak (Bron 1D)
- Khrushchev beskou as 'n leier wat die wêreld op die rand van 'n kernoorlog bring (Bron 1D)
- Spanning is verlig toe leiers 'n kompromis bereik het
- Enige ander relevante antwoord

VLAK	KRITERIA	PUNTE
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n elementêre wyse, bv. toon geen of min begrip van hoe die Kubaanse Missielkrisis tot spanning tussen die VSA en die USSR gelei het nie. • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan nie 'n paragraaf skryf nie. 	0–2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou grootliks verband met die onderwerp, bv. toon 'n mate van begrip van hoe die Kubaanse Missielkrisis tot spanning tussen die VSA en die USSR gelei het. • Gebruik bewyse op 'n basiese manier om 'n paragraaf te skryf. 	3–5
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse, bv. toon 'n deeglike begrip van hoe die Kubaanse Missielkrisis tot spanning tussen die VSA en die USSR gelei het. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon. 	6–8

(8)

[50]

VRAAG:2 WAAROM HET KUBA BY DIE ANGOLESE BURGEROORLOG BETROKKE GERAAK?

- 2.1 2.1.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2A – V1]*
- Kuba het uitbreidingsdoelwitte gehad
 - Kuba het as 'n marionet van die Sowjetunie opgetree (2 x 1) (2)
- 2.1.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2A – V1]*
- Die enigste ding wat ons van Angola geneem het, was die oorskot van ons soldate wat daar gesterf het
 - Ons wil niks van Angola se rykdom hê nie (2 x 1) (2)
- 2.1.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 2A – V2]*
- Hy het bedoel dat hulle op versoek van die regerende party uit Angola onttrek het
 - Hy het bedoel dat Kuba nie daar was om Angola te koloniseer nie, maar daar was om 'n versoek van die regerende party te vervul
 - Enige ander relevante antwoord (2 x 2) (4)
- 2.1.4 *[Interpretasie en analise van bewyse uit Bron 2A – V2]*
- Nee**
- Kuba het op sy eie besluit om Angola te ondersteun
 - Kuba het Rusland nie geraadpleeg toe hul besluit het om Angola te ondersteun nie
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)
- 2.2 2.2.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2B – V1]*
- Baie van ons voorouers het as slawe uit Afrika na hierdie land gekom.
 - Hulle het as lede van die bevrydingsleër van Kuba geveg (2 x 1) (2)
- 2.2.2 *[Definisie van historiese konsepte uit Bron 2B – V1]*
- (a) Diskriminasie
- (b) Imperialisme (2 x 2) (4)
- 2.2.3 *[Interpretasie en analise van bewyse uit Bron 2B – V2]*
- Die VSA was die meesterbrein agter die aanval op die Angolese regering omdat hulle nie 'n kommunistiese regering wou hê nie
 - Die VSA het Suid-Afrikaanse troepe gebruik om die Angolese regering omver te werp
 - Beide die VSA en SA was teen die kommunistiese regering in Angola
 - Beide die VSA en SA wou 'n pro-kapitalistiese regering in Angola hê
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

- 2.3 2.3.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2C – V1]*
- Sowjet en Kubaanse ingryping in Angola (1 x 2) (2)
- 2.3.2 *[Interpretasie en analise van bewyse uit Bron 2C – V2]*
- SA wou nie 'n kommunistiese staat naby sy grens hê nie
 - SA gevoel dat Kuba sou probeer om kommunisme na SA te versprei
 - Die Angolese kommunistiese regering was simpatiek teenoor die ANC
 - SA was bang vir die 'Swart Gevaar'
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)
- 2.3.3 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 2C – V1]*
- Hulle sou 'n geweldige voorsprong in enige konvensionele oorlog hê
 - Die grondstowwe wat hulle van Angola en ander Suid-Afrikaanse lande kan kry
 - Hulle sou die seeroete om die Kaap beheer, wat die lewenslyn van Europa is. (Enige 2 x 1) (2)
- 2.4 *[Vergelyking van bewyse in Bron 2B en Bron 2C – V3]*
- Bron 2B gee 'n kommunistiese perspektief op die oorlog in Angola terwyl Bron 2C 'n kapitalistiese perspektief gee
 - Bron 2B verklaar dat Kuba betrokke geraak het om Amerikaanse imperialisme en rassediskriminasie te stop, terwyl Bron 2C verklaar dat Kuba betrokke geraak het om die kommunistiese ideologie te versprei
 - Bron 2B verklaar dat die VSA en SA van die regmatige regering van Angola ontslae wou raak – daarom het Kuba hulself verbind om die onafhanklikheid van Angola te beskerm, terwyl Bron 2C verklaar dat Kuba betrokke geraak het om materiële gewin te verkry en om die seeroete te beheer
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)
- 2.5 2.5.1 *[Interpretasie en analise van bewyse uit Bron 2D – V2]*
- Kuba en Angola het 'n baie goeie verhouding
 - Kuba en Angola is gelukkig om die kommunistiese ideologie te volg
 - Kuba en Angola was bondgenote
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)
- 2.5.2 *[Bepaling van bruikbaarheid van die bewyse in die Bron 2D – V3]*
- Dit is 'n oorspronklike bron, 'n foto geneem op 19 Desember 1988
 - Dit toon dat Angola die Kubaanse ondersteuning waardeur het
 - Dit toon Kuba se verbintenis om Angola te help
 - Dit toon dat Angola en Kuba 'n sterk kommunistiese band het
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

- 2.6 • *[Interpretasie, evalueren en sintese van bewyse uit relevante bronne – V3]*
- Kuba het by die Angolese Burgeroorlog betrokke geraak op versoek van die regerende MPLA (Bron 2A)
 - Kuba wou die onafhanklikheid van kommunistiese Angola beskerm (Bron 2A)
 - Kuba het die MPLA gehelp as gevolg van hul stryd teen rassisme en imperialisme (Bron 2A)
 - Kuba het op hul eie (onafhanklik) besluit om die MPLA (Bron 2A) te ondersteun.
 - Kuba het Angola gehelp omdat sommige swartes tydens die Kubaanse burgeroorlog (Bron 2B) aan die kant van Fidel Castro geveg het
 - Kuba het teen kapitalisme geveg wat diskriminasie en rassisme veroorsaak het (Bron 2B)
 - Kuba het besluit om Angola te help om Amerikaanse imperialisme en Suid-Afrikaanse rassisme te voorkom (Bron 2B)
 - Kuba het nie betrokke geraak vir enige materiële belange nie; hulle wou net kommunistiese Angola beskerm
 - VSA en SA het geglo dat Kuba betrokke geraak het om toegang tot Angola se natuurlike hulpbronne te verkry (Bron 2C)
 - VSA en SA het geglo Kuba wou 'n kommunistiese oornam van die hele Suider-Afrika orkestreer (Bron 2C)
 - VSA en SA het geglo dat Kuba en Rusland die Kaapse seeroete wil beheer wat die lewenslyn van Europa is.
 - Ten spyte van hierdie beskuldigings het Kuba en die regerende MPLA 'n baie goeie verhouding gehad (Bron 2D)
 - Die kommunistiese band tussen Kuba en Angola was baie sterk soos in die visuele bron uitgebeeld (Bron 2C)
 - Kuba het geglo dat die VSA meer geïnteresseerd was in Angola se natuurlike hulpbronne, veral olie.
 - Enige ander relevante antwoord

VLAK	KRITERIA	PUNTE
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op elementêre wyse, bv. toon geen of min begrip van die redes vir Kuba se betrokkenheid by die Angolese Burgeroorlog. • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan nie 'n paragraaf skryf nie 	0–2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou grootliks verband met die onderwerp, bv. toon 'n mate van begrip van die redes vir Kuba se betrokkenheid by die Angolese Burgeroorlog. • Gebruik bewyse op 'n basiese manier om 'n paragraaf te skryf 	3–5
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse, bv. toon 'n deeglike begrip van die redes vir Kuba se betrokkenheid by die Angolese Burgeroorlog. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon. 	6–8

(8)
[50]

VRAAG 3: WAT WAS DIE REDES VIR DIE STIGTING VAN DIE SWARTMAG-BEWEGING IN DIE VSA IN DIE 1960's?

- 3.1 3.1.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3A – V1]*
- Terreur
 - Brutaliteit
 - Moord
 - Onderdrukking (4 x 1) (4)
- 3.1.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3A – V1]*
- Die Amerikaanse regering het 'n rassistiese oorlog van volksmoord in Viëtnam gevoer
 - Die konsentrasiekampe waarin Japannese Amerikaners tydens die Tweede Wêreldoorlog aangehou was, word opgeknop en uitgebrei.
 - Amerika het histories die mees barbaarse behandeling op nie-blanke mense toegepas
 - Die swart mense is as slawe gebruik vanaf die ontstaan van hierdie land
 - Die volksmoord wat op die Amerikaanse Indiërs beoefen is
 - Die wrede en onwettige moord op duisende swart mans en vroue
 - Atoombomme is op Hiroshima en Nagasaki laat val (Enige 2 x 1) (2)
- 3.1.3. *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3A – V2]*
- Swart mense het vreedsame metodes gebruik (gesmeek gebid) om vryheid en gelykheid te verkry sonder enige sukses.
 - Swartes is onderworpe aan meer onderdrukking
 - Owerhede het nie gehoor gegee aan die pleidooie van swart mense nie
 - Swartes het geen opsie gehad as om hulleself te beskerm teen die brutaliteit van die polisie
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)
- 3.1.4 *[Interpretasie en analise van bewyse uit Bron 3A – V2]*
- As swartes hulself nie beskerm nie, sal hulle deur die blankes heeltemal vernietig word
 - As swart Amerikaners as 'n ras vernietig word, sal hulle die res van hul lewens in serwituut (knegskap) teenoor blankes lewe
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)

- 3.2 3.2.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3B – V1]*
- Toe ons so vinnig begin groei het (1 x 1) (1)
- 3.2.2 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3B – V1]*
- My party het met rasse skrede voortuitgegaan
 - In 'n kwessie van ses maande het ons uitgebrei; in 1968, van 400 lede tot 5 000 lede en 45 seksies en takke.
 - Ons koerant het tot meer as 100 000 in sirkulasie toegeneem. Teen die middel van 1969 het ons 'n sirkulasie van 250 000 gehad (Enige 2 x 1) (2)
- 3.2.3 *[Interpretasie van bewyse uit Bron 3B – V2]*
- Hy het bedoel dat die Swartmag nie net tot swart mense beperk was nie, maar ook vir alle mense wat nie blank was
 - Hy het bedoel dat mag alle mense van kleur ingesluit het wat deur die Amerikaanse regering onderdruk was
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 1 x 2) (2)
- 3.2.4 *[Interpretasie en analise van bewyse uit Bron 3B – V2]*
- Nee, hulle het ook die Breakfast for Children Program gehad
 - Nee, hulle het ook die Preventative Medical Health Care Clinics gehad (2 x 2) (4)
- 3.3 3.3.1 *[Onttrekking van bewyse uit Bron 3C – V1]*
- Bloedvergieting (1 x 1) (1)
- 3.3.2 *[Definisie van historiese konsepte uit Bron 2B – V1]*
- (a) Rewolusie
- (b) Desegregrasie (2 x 2) (4)
- 3.3.3 *[Interpretasie en analise van bewyse uit Bron 3C – V2]*
- Malcolm X het geskiedenis bestudeer en besef dat revolusie die enigste manier was om verandering vir swart Amerikaners teweeg te bring
 - Hy het geglo dat bloedvergieting die enigste manier was vir swart Amerikaners om hul vryheid te bereik
 - Hy het geglo dat swart Amerikaners hul eie lot moet beheer
 - Hy het geglo dat geweld nodig was omdat swart kerke gebombardeer was en swart dogters vermoor is
 - Hy het geglo dat geweld die antwoord was omdat die swartes alle ander weë uitgeput het om vryheid en gelykheid te bereik
 - Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

3.4 *[Vergelyking van bewyse in Bron 2B en Bron 2C – V3]*

- Bron 3A verklaar dat die polisie hul beleid van die terreur, brutaliteit, moord en onderdrukking van swartmense verskerp het, terwyl Bron 3C beweer dat Swart kerke opgeblaas word en dat klein swart meisies vermoor word
- Bron 3A verklaar dat die Amerikaanse regering 'n oorlog voer teen mense van kleur, terwyl Bron 3C beweer dat Amerika oorlog gevoer het teen Duitsland, Viëtnam en Korea
- Bron 3A verklaar dat Amerika swartes in die VSA swak behandel en dit word in Bron 3C bevestig wanneer swartes vermoor en aangeval word
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

3.5 3.5.1 *[Interpretasie en analise van bewyse uit Bron 3C – V2]*

- Fidel Castro en Malcolm X het 'n baie goeie verhouding gehad
- Fidel Castro ondersteun Malcolm X en die doelwitte van die Swartmagbeweging
- Fidel Castro en Malcolm X het die Amerikaanse regering as hul gemeenskaplike vyand beskou
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

3.5.2 *[Bepaling van bruikbaarheid van die bewyse in Bron 2D – V3]***Bruikbaar**

- Malcolm X en Castro was ten gunste van kommunisme
- Malcolm X en Castro verkondig rewolusie teen die VSA
- Castro se teenwoordigheid toon sy invloed op die ideale van die Swartmagbeweging
- Beide Castro en Malcolm X is as die vyand van die VSA beskou
- Enige ander relevante antwoord (Enige 2 x 2) (4)

3.6 *[Interpretasie, evaluering en sintese van bewyse uit relevante bronne]*

- Swart Amerikaners is onderworpe aan wreedheid en onderdrukking (Bron 3A)
- Amerika het 'n oorlog teen alle mense van kleur gevoer (Bron 3A)
- Swartes het gesmeek, gebid, petisies gelewer en gedemonstreer sonder enige sukses (Bron 3A)
- Swartes het besluit om die Black Panther Party vir selfverdediging te vorm (Bron 3A)
- Swartes moes hulself beskerm teen totale vernietiging (Bron 3A)
- Swartmagbeweging het gegroei ná die moord op Martin Luther King (Bron 3B)
- Swartmagbeweging het solidariteit gesoek met alle ander onderdrukte en gemarginaliseerde groepe in Amerika (Bron 3B)
- Swartmagbeweging het ook selfhelpskemas onderneem om swart gemeenskappe op te hef sonder die hulp van blankes (Bron 3B)
- Swartmagbeweging (BPM) het inspirasie verkry uit die geskiedenis van die Amerikaanse en Franse rewolusies (Bron 3C)

- Malcolm X het bloedvergieting verkondig om sy doelwitte van vryheid en gelykheid te bereik (Bron 3C)
- Konstante geweld teen swartes was die katalisator vir die vorming van die Swartmagbeweging (BPM) (Bron 3C)
- Rewolusie en bloedvergieting is die enigste manier om vryheid en gelykheid te bereik (Bron 3C)
- Swartmagbeweging (BPM) was ook deur Castro ondersteun (Bron 3D)
- Castro en Malcolm X het dieselfde siening oor rewolusie gedeel en het dus die vyand van die Amerikaanse regering geword (Bron 3D)
- Enige ander relevante antwoord

VLAK	KRITERIA	PUNTE
VLAK 1	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik bewyse op 'n elementêre wyse, bv. toon geen of min begrip van die redes vir die stigting van die Swartmagbeweging. • Gebruik bewyse gedeeltelik of kan nie 'n paragraaf skryf nie. 	0–2
VLAK 2	<ul style="list-style-type: none"> • Bewyse is meestal relevant en hou grootliks verband met die onderwerp, bv. toon 'n mate van begrip van die redes vir die stigting van die Swartmagbeweging. • Gebruik bewyse op 'n basiese manier om 'n paragraaf te skryf. 	3–5
VLAK 3	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik relevante bewyse, bv. toon 'n deeglike begrip van die redes vir die stigting van die Swartmagbeweging. • Gebruik bewyse baie effektief in 'n georganiseerde paragraaf wat 'n begrip van die onderwerp toon. 	6–8

(8)
[50]

AFDELING B: OPSTELVRAE**VRAAG 4: GEVALLESTUDIE – CHINA**

[Beplan en konstrueer 'n oorspronklike argument gebaseer op relevante bewyse deur analitiese en interpretatiewe vaardighede te gebruik.]

SINOPSIS

Kandidate moet bepaal tot watter mate Mao Zedong se beleid van die Groot Sprong Vorentoe (1958–1961) en die Kulturele Revolusie (1966–1976) suksesvol was om kommunisme te versterk en China tot 'n supermoondheid te omskep.

HOOF ASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hul opstelle insluit:

Inleiding: Kandidate moet die redes vir Mao Zedong se implementering van die Groot Sprong Vorentoe en die Kulturele Revolusie krities bespreek in verhouding tot sy doelwit om China in 'n magtige kommunistiese staat te omskep

UITBREIDING

- Die doel van die Groot Sprong Vorentoe was om meer gewasse te produseer teen 'n vinnige tempo om die kapitalistiese lande in 'n kort tyd verby te steek.
- Mao het daarop aangedring dat Industrialisasie op die plase plaasvind en nie in die stedelike gebiede nie.
- Vir hierdie doel het hy die kleinboere se koöperatiewe plase gekollektiviseer om groot kommunes te vorm.
- Die privaateienaarskap van grond en eiendom is verwyder en die kommune moes die gesinne voorsien van alles wat hulle nodig het.
- Baie boere het betrokke geraak by die landbou, terwyl ander betrokke was by die vervaardiging van staal in agterplaas-oonde.
- Teen 1958 behoort het byna al die Sjinese aan een van die veertigduisend kommunes.
- Die kwaliteit van die staal was baie swak en kon nie gebruik word nie.
- Verder was sommige boere huiwerig om te produseer omdat hulle hul plase verloor het.
- Diegene wat teen Mao uitgepraat het, is in hegtenis geneem en miljoene is na die tronk gestuur.
- Gevolglik het die produksie van steenkool en die uitset van nywerhede afgeneem.
- In 1960 het Mao 'n argument gehad met Khrushchev – Rusland het hul kundiges uit China onttrek, wat lei tot die ineenstorting van China se Russies beheerde projekte
- In dieselfde jaar het China een van die ergste droogtes gely, wat gelei het tot 'n daling in landbouproduksie.
- Dit het gelei tot 'n wydverspreide hongersnood waarin 30 miljoen Chinese gesterf het.
- Mao is gedwing om as president van China te bedank.

- Na die mislukte Groot Sprong Vorentoe, het Mao as president van China bedank, maar aangebly as voorsitter van die Kommunistiese Party.
- Die gematigdes wat oorgeneem het, het kapitalistiese hervormings ingestel
- Mao was hierteen gekant en het die Chinese publiek versoek om ontslae te raak van almal wat hy as anti-revolusionêr beskou het
- Mao se oproep is deur die studente beantwoord wat hulself as die Rooi Wagte georganiseer het
- In 1966 het Mao die 'Kulturele Revolusie' bekend gestel. Dit was Mao se strategie om beheer oor die land te neem
- Mao gebruik die Kulturele Revolusie om sy opposisie uit te skakel en beheer te herwin
- Die Rooi Wagte is versoek om 'Vier Oues' te vernietig – Ou Idees, Ou Gebruike, Ou Kultuur, Ou Gewoontes, – selfs met geweld indien nodig
- Bendes jong Rooi Wagte, geklee in uniform, het in die dorpe met hul Rooi Boeke rondgetrek
- Die eerste teikens was Boeddhistiese tempels, kerke en moskees, wat tot op die grond vernietig is
- Die Rooi Wagte het begin om mense te vervolg wat as anti-revolusionêr beskou is
- Skole en universiteite is gesluit en kerke, tempels, biblioteke, winkels en privaat huise is vernietig namate die aanval op die 'feodale' tradisies begin het
- Party amptenare, onderwysers en intellektuele is in die openbaar verneder, geslaan en in sommige gevalle doodgemaak of tot selfmoord gedryf
- Die chaos het vinnig versprei en China was nou in 'n staat van burgeroorlog gedompel
- Byna 'n miljoen mense was doodgemaak/vermoor.
- Teen 1968 het Mao besef dat sy rewolusie buite beheer was. In 'n poging om die geweld te stop, het hy die weermag ingeroep om wet en orde te herstel. Miljoene stedelike jongmense is na die platteland vir 'her-opvoeding'. gestuur
- Die Kulturele Revolusie het amptelik in 1976 geëindig
- Die Kultuurrevolusie het 'n negatiewe impak op China gehad. Die ekonomie was in 'n krisis – landbou-opbrengste het gedaal.
- Historiese geboue, veral kerke en kloosters, is afgebrand
- Vir die hele dekade van die Kulturele Revolusie was daar geen onderrig in skole nie, en dit het daartoe gelei dat 'n hele generasie geen formele onderwys ontvang het nie
- Die Chinese bevolking het vertroue in die Kommunistiese Party verloor

Slot: Kandidate moet hul argument met 'n relevante slot saamvat.

[50]

**VRAAG 5: ONAFHANKLIKHEID IN AFRIKA IN DIE 1960'S EN 1970'S:
VERGELYKENDE STUDIE VAN DIE KONGO EN TANZANIË**

Beplan en konstrueer 'n oorspronklike argument gebaseer op relevante bewyse deur analitiese en interpretatiewe vaardighede te gebruik.]

SINOPSIS

Kandidate moet in hierdie opstel evalueer of Mobutu Sese Seko (Kongo) en Julius Nyerere (Tanzanië) suksesvol was in hul doelwitte om ekonomiese onafhanklikheid en selfstandigheid te bereik deur hul sosiale, ekonomiese en politieke ontwikkelinge te vergelyk.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hulle antwoord insluit:

- Inleiding: Kandidate moet aandui of die leiers suksesvol was in hul ideale en die redes vir hul sukses of mislukkings krities ontleed.

UITBREIDING**Politieke transformasie van Kongo en Tanzanië**

Ooreenkomste:

- Beide die Kongo en Tanzanië was tot in die vroeë 1960's onder Europese koloniale heerskappy
- Nadat multi-party-verkiesings tydens onafhanklikheid gehou was, het beide lande eenparty-state geword in die eerste vyf jaar nadat hulle onafhanklik geword het
- Albei lande het gereeld verkiesings gehou
- Beide leiers beklemtoon die belangrikheid van Afrikanisering van hul politieke stelsels (hulle beskou demokrasie as 'nie-Afrikaan' en deur die Weste afdwing)
- Die leiers van beide lande (Mobutu Sese Seko en Julius Nyerere) het tussen die 1960's en 1970's as 'lewenslange president' aangebly
- In beide lande is opposisie-leiers stilgemaak, gevange geneem en in sommige gevalle vermoor
- Beide Mobutu Sese Seko en Julius Nyerere was trots op die bou van hul nasies en het die trotse gevoel van Zaïrese of Tanzaniese wees, uitgeleef

Verskille:

- Mobutu Sese Seko het 'n kleptokrasie daargestel, 'n groep openbare amptenare wat hul posisie vir finansiële gewin misbruik het, terwyl Julius Nyerere die 'Leierskapskode' ingestel het in die Arusha-verklaring het wat hoë vlakke van integriteit van openbare amptenare geëis het.
- Mobutu Sese Seko het spandabelrig geleef en het duur klere gedra en het vir homself uitspattige/oordadige paleise gebou, terwyl Julius Nyerere se leierskapstyl een van persoonlike integriteit en nederigheid was
- Mobutu Sese Seko het hom met die Weste vereenselwig, terwyl Julius Nyerere 'n beleid van nie-vereenselwiging met kapitalistiese of kommunistiese lande aangeneem het.

Ekonomiese transformasie van die Kongo en Tanzanië

Ooreenkomste:

- Beide lande het grootliks op landbou en mineraal-ontginning staatgemaak en geen land kon 'n geloofwaardige vervaardigingsektor ontwikkel nie
- Geen land het 'n beduidende toename in die lewenstandaard vir die meerderheid van sy mense gehad nie
- Beide lande het ekonomiese krisisse ervaar en moes dus op buitelandse hulp staatmaak

Verskille:

- Mobutu Sese Seko het die industrieë aanvanklik genasionaliseer met sy beleid van Zaïrianisasie, maar toe dit misluk het, het hy 'n kapitalistiese model aangeneem; Julius Nyerere het 'n Afrika-sosialistiese model aangeneem (soos uiteengesit in die Arusha-verklaring) wat tot die nasionalisering van besighede en grond gelei het
- Mobutu het hulp, beleggings en finansiële ondersteuning van die Weste (veral die VSA en Frankryk) aanvaar; Nyerere was aanvanklik gekant teen die aanvaarding van buitelandse hulp (het dit as neo-kolonialisme beskou)
- Mobutu het 'n nuwe klas elite-ondersteuners geskep; Nyerere het probeer om in Tanzanië van klasse-verdelings ontslae te raak
- Enige ander relevante antwoord

MAATSKAPLIK EN KULTUREEL

Onderwys en taal

- Koloniale onderwys het Eurosentriese waardes bevorder
- Onder kolonialisme het min Afrika-kindere meer as primêre onderrig ontvang. Die Kongo en Tanzanië het 'n paar gekwalifiseerde tegnisi en ingenieurs gehad
- Kindere het Europese geskiedenis en tale geleer en Westerse kennis is bevoordeel bo Afrika-kennis

Onderwys in Tanzanië

- Nyerere het die gebruik van Swahili ('n algemene taal wat deur meeste Tanzaniërs gepraat word) bo Engels bevorder
- Tussen 1961 en 1981 het ongeletterdheid in Tanzanië van 80% na 20% afgeneem
- Min bronne is aan tersiêre onderrig gegee. Laerskoolinskrywings het toegeneem
- Strukturele aanpassing in die 1980's het tot drastiese besnoeiing van maatskaplike uitgawes gelei wat tekorte aan handboeke, banke en onderwysers tot gevolg gehad het
- Nyerere (Tanzanië) het 'n pamflet geskryf, 'Onderwys vir selfstandigheid' (1967) geskryf. Hy het laerskoolonderrig op die platteland uitgebrei en op basiese geletterdheid gefokus

Onderwys in die Kongo

- Met onafhanklikheidswording was daar 14 universiteitsgegradueerdes in die Kongo en daarom is die hoëronderrig-sisteem na onafhanklikheid uitgebrei
- Vanaf 1960–1974 het primêre onderrig in die Kongo van 1,6 miljoen tot 4,6 miljoen gestyg
- Frans het die onderrigtaal in die Kongo gebly

Afrikanisasie

- In Tanzanië: Dorpstigting (Villagisation) – Nyerere het ‘tradisionele’ gemeenskapswaardes deur Ujamaa (‘familieskap’) dorpie bevorder.
- Tanzaniërs is aangemoedig om op landbou en tradisionele waardes te fokus en om selfstandig te word
- Tanzaniërs het eerder in kommunes die grond bewerk as om kontantgewasse vir uitvoer te produseer
- In die Kongo: Zaïrianisasie: Mobutu het Afrika-gelowe en kultuur bevorder deur middel van sy beleid van ‘authenticité’
- Mobutu het die mense aangemoedig om Afrika-klere te dra, om Afrika-musiek te speel en te luister en om Afrika-kos te eet
- Mobutu het baie dorpe en stede se name in die Kongo met Afrika-name hernoem (bv. Leopoldville het Kinshasa geword)

KLEREDRAG

- Mobutu en Nyerere het Kwame Nkrumah en Maoïstiese kleredrag aanvaar

KUNS

- Bevorder Afrika-kuns en letterkunde asook handwerk
- Enige ander relevante antwoord

Slot: Kandidate moet hul argument met 'n relevante slot saamvat.

[50]

VRAAG 6: BURGERLIKE PROTES VANAF DIE 1950's TOT DIE 1970's: BURGERREGTEBEWEGING

[Beplan en konstrueer 'n oorspronklike argument gebaseer op relevante bewyse deur analitiese en interpretatiewe vaardighede te gebruik.]

SINOPSIS

Kandidate kan óf saam óf teen die stelling stem en hul standpunt verduidelik. Die klem moet val op die suksesse van die verskillende protesaksies in verhouding tot die gegewe stelling.

HOOFASPEKTE

Kandidate moet die volgende aspekte in hulle antwoord insluit:

- Inleiding: Kandidate moet aandui of hulle met die stelling saamstem of nie

UITBREIDING

- In 1955 het Rosa Parks geweier om haar sitplek op die bus aan 'n wit passasier af te gee
- Sy is in hegtenis geneem en gevonnis tot gevangenisstraf. Martin Luther King en die swart gemeenskap het met 'n boikot teen die stadsbusse gereageer
- Hulle het geweier om die busse te gebruik totdat die passasiers heeltemal geïntegreer was
- Alhoewel die Hooggeregshof segregasie onwettig verklaar het, het die suidelike state nog steeds geweier om hul busdienste te integreer
- In 1961 het CORE die Vryheidsritte georganiseer waar beide swart en wit Amerikaners suidwaarts gery het om die doeltreffendheid van die hof se desegrasie-beslissing te toets.
- In Alabama is een van die busse verbrand en 'n paar aktiviste is aangerand. Hierdie geweld is op nasionale televisie uitgesaai en het die Vryheidsritte nasionale aandag gegee
- Dit het die federale regering gedwing om in te tree om die aktiviste te beskerm en om die uitspraak van die Hooggeregshof te handhaaf. Op hierdie manier het die Vryheidsritte gelei tot die desegrasie van meer busdienste in die suidelike state
- In 1960 het 'n klein groepie swart studente 'n sitstaking by 'n restaurant in Greensboro begin wat geweier het om swart mense te bedien
- Hulle het die 'slegs-blankes' sitplekke beset en hul bestellings geplaas, maar is nie bedien nie. Binne twee maande het die sitstaking na 54 stede in 9 state versprei
- Die studente is fisies en verbaal mishandel, maar hulle het King se nie-gewelddadige strategie gevolg deur nie terug te veg nie
- Die veldtog was suksesvol en 'n paar weke later het ses restaurante in Nashville gedesegegreer en begin om alle mense te dien, ongeag hul velkleur
- Dit is gevolg deur suksesvolle veldtogte teen gesegregeerde vervoer, restaurante, swembaddens, teaters, biblioteke, strande en openbare parke
- Die Burgerregtebeweging het nou hul fokus verskuif om stemreg vir Swartes in Mississippi te verkry deur middel van 'n strategie genaamd 'Vryheidsomer' (Freedom Summer)

- Swartes in Amerika kon net stem indien hulle 'n geletterdheidstoets kon slaag. Swart-en-wit studente van die Noorde het kerke en skole in die Suide besoek en Swartes geleer hoe om te lees en skryf
- Hulle is mishandel en geteister en minstens drie aktiviste was vermoor. Ten spyte hiervan is die Vryheidsomer-veldtog voortgesit en was 'n sukses omdat meer swartes nou die geletterdheidstoets kon slaag
- Op hierdie manier kon meer swartes nou stem
- Birmingham was 'n sterk KKK-vesting en as Amerika se mees rassistiese stad beskryf
- In April 1963 het King 'n optog geloods om te protesteer teen segregasie en onregverdigde indiensneming in die stad
- Hy is in hegtenis geneem. Hy het gevolglik kinders gebruik om die veldtog in Birmingham voort te sit. Die polisie het die optog met geweld onderdruk.
- Die beelde van kinders wat met hoëdrukwaterpype gespuut word en deur honde en die polisie aangeval word, het internasionale nuus en veroordeling veroorsaak
- Die media het Amerika weer eens gewys hoe die lewe vir Afro-Amerikaners in die Suide is
- Die optog is deur 'n kompromie beëindig. Die protesaksie is gestaak en die stad se fasiliteite is gedeseintegreer en meer swartes is in die stad se departementele winkels in diens geneem
- Op 28 Augustus 1963 het King 'n optog van meer as 200 000 Amerikaners in Washington vir werk en vryheid gelei
- Hy wou die politieke en sosiale uitdagings wat swart Amerikaners elke dag in die gesig gestaar het, beklemtoon. Die optog het probeer om die werkloosheid van swartes aan te spreek en om volle rassegelykheid te verkry
- Dit het uitgeloop op Martin Luther King Jr. se 'Ek het 'n droom'-toespraak, 'n geesdriftige oproep tot rasse-geregtigheid en gelykheid.
- Dit het daartoe gelei dat die Federale Regering die Wet op Burgerregte van 1964 aangeneem het wat segregasie in openbare verblyf en diskriminasie in onderwys en werk verbied het
- Dit is opgevolg deur die Wet op Stemreg van 1965, wat alle beperkings op stemregte verwyder het.
- Geletterdheidstoetse en ekstra belasting sou nie langer toegelaat word om te verhoed dat Afro-Amerikaners stem nie
- Enige ander relevante antwoord

Slot: Kandidate moet hul argument saamvat deur die sukses van die Burgerregtebeweging deur veranderinge in die Verenigde State van Amerika teweeg te bring.

[50]

TOTAAL: 100

